

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARI TARBIYASIDA OTA-ONALAR BILAN. HAMKORLIKNI TASHKIL ETISH METODIKASI

Fayziyeva Madinabonu Sohibjon qizi

*Osiyo Xalqaro Universiteti Ta'lim va tarbiya nazariyasi va
metodikasi yonalishi 1-kurs magistranti*

Ilmiy rahbar:

Tilavova Matlab Muhamadovna (PHD)

Annotatsiya: Boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasida ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish. Ota-onalar bilan hamkorlik boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda juda muhim rol o'ynaydi. Ushbu ma'lumotlar va tavsiyalar yordamida o'qituvchilar ota-onalarni faol ishtirokini ta'minlash, bolalarning rivojlanishiga yordam berish va ularning ta'lim samaradorligini oshirish mumkin. Ota-onalar bilan yaqin hamkorlik bolaning muvaffaqiyatini ta'minlashning asosiy kalitidir. Tarbiya va ilm bir-birini to'ldiradigan tushunchalar bo'lib, insonning to'laqonli shakllanishida ikkisi ham muhim ahamiyatga ega. Agar insonda yaxshi tarbiya bo'lmasa, uning ilmiy bilimlari jamiyatga foyda keltirish o'rniga zarar ham yetkazishi mumkin. Bilimli, lekin odobsiz yoki mas'uliyatsiz inson o'z ilmiga noto'g'ri yo'nalish berib, boshqalarga zarar yetkazishi mumkin. Aksincha, tarbiyali inson bilim olganda uni yaxshi yo'nalishda ishlatadi va jamiyatga foyda keltiradi. Shu sababli, ota-onalar, ustozlar va tarbiyachilar bolalar tarbiyasiga ilm kabi jiddiy e'tibor berishlari kerak.

Kalit so'zlar: maktab, o'qituvchi, ota-onalar, o'quvchi, etodika, tarbiya, hamkorlik.

Аннотация: Организация сотрудничества с родителями в воспитании учеников начальных классов. Сотрудничество с родителями играет очень важную роль в воспитании учеников начальных классов. Используя данную информацию и

рекомендации, учителя могут обеспечить активное участие родителей, помочь детям в развитии и повысить эффективность их обучения. Тесное сотрудничество с родителями — это ключ к успешному воспитанию ребенка. Воспитание и образование — взаимодополняющие понятия, оба они имеют важное значение для всестороннего формирования личности. Если человек не получил хорошего воспитания, его научные знания могут не принести пользы обществу, а даже нанести вред. Образованный, но невоспитанный или безответственный человек может использовать свои знания в неправильном направлении, причиняя вред окружающим. Напротив, воспитанный человек применяет свои знания во благо и приносит пользу обществу. Поэтому родители, учителя и воспитатели должны уделять воспитанию детей такое же серьезное внимание, как и обучению

Ключевые слова: школа, учитель, родители, ученик, методика, воспитание, сотрудничество.

Annotation: Organizing Cooperation with Parents in the Upbringing of Primary School Students Collaboration with parents plays a crucial role in the upbringing of primary school students. By utilizing this information and recommendations, teachers can ensure active parental involvement, help children in their development, and enhance their educational effectiveness. Close cooperation with parents is the key to a child's success. Upbringing and education are complementary concepts, both of which are essential for the comprehensive development of an individual. If a person lacks proper upbringing, their academic knowledge may not benefit society and can even cause harm. An educated but ill-mannered or irresponsible person may misuse their knowledge, bringing harm to others. In contrast, a well-mannered person applies their knowledge in a positive way, benefiting society. Therefore, parents, teachers, and educators should pay as much serious attention to a child's upbringing as to their education.

Keywords: school, teacher, parents, student, methodology, upbringing, cooperation.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasida ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish. Ota-onalar bilan hamkorlik boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda juda muhim rol o'ynaydi. Ushbu ma'lumotlar va tavsiyalar yordamida o'qituvchilar ota-onalarni faol ishtirokini ta'minlash, bolalarning rivojlanishiga yordam berish va ularning ta'lim samaradorligini oshirish mumkin. Ota-onalar bilan yaqin hamkorlik bolaning muvaffaqiyatini ta'minlashning asosiy kalitidir. Tarbiya va ilm bir-birini to'ldiradigan tushunchalar bo'lib, insonning to'laqonli shakllanishida ikkisi ham muhim ahamiyatga ega. Agar insonda yaxshi tarbiya bo'lmasa, uning ilmiy bilimlari jamiyatga foyda keltirish o'rniga zarar ham yetkazishi mumkin. Bilimli, lekin odobsiz yoki mas'uliyatsiz inson o'z ilmiga noto'g'ri yo'nalish berib, boshqalarga zarar yetkazishi mumkin. Aksincha, tarbiyali inson bilim olganda uni yaxshi yo'nalishda ishlatadi va jamiyatga foyda keltiradi. Shu sababli, ota-onalar, ustozlar va tarbiyachilar bolalar tarbiyasiga ilm kabi jiddiy e'tibor berishlari kerak.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish muhim jarayon bo'lib, bolaning rivojlanishi va ta'lim samaradorligini oshirishga yordam beradi. Quyida bu jarayonni tashkil etishning asosiy metodikasi keltirilgan:

1. Ota-onalar bilan aloqalarni yo'lga qo'yish

- Ota-onalar bilan birinchi uchrashuv: Dars yili boshlanishida ota-onalar bilan uchrashuv o'tkazib, ularga maktab va sinf qoidalari, dastur maqsadlari va o'qitish metodikasi haqida ma'lumot berish kerak.

- Muntazam aloqalar: Ota-onalar bilan telefon, elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlar yordamida muntazam aloqada bo'lish. Bu orqali bolaning progressi va muammolari haqida xabardor bo'lish mumkin.

2. Ota-onalarni ta'lim jarayoniga jalb qilish

- Ota-onalar kuni: Ota-onalarni maktabga taklif qilib, ularga darslarni kuzatish, o'qituvchi va bolalar bilan suhbatlashish imkoniyatini yaratish.

- Ota-onalar ishtirokidagi tadbirlar: Maktabda o'quvchilar va ota-onalar ishtirokida kontsertlar, sport musobaqalari, loyihalar va boshqa tadbirlarni tashkil etish.

3. Ota-onalarga yordam va maslahatlar berish

- Tarbiyaviy maslahatlar: Ota-onalarga bolalarni qanday tarbiyalash, ularning psixologik va ijtimoiy rivojlanishiga qanday yordam berish haqida maslahatlar berish.

- Ta'lim metodikasi bo'yicha ko'rsatmalar: Ota-onalarga uyda bolalarga qanday yordam berish, uy vazifalarini bajarishda qo'llab-quvvatlash usullari haqida ma'lumot berish.

4. Ota-onalar bilan muloqot platformalarini yaratish

- Ota-onalar kengashi: Ota-onalar kengashi tuzib, ularni maktab va sinf faoliyatiga jalb qilish. Bu orqali ota-onalar o'z fikrlarini bildirish va qarorlar qabul qilishda ishtirok etishadi.

- Onlayn platformalar: Ota-onalar uchun maxsus chat guruhlarini, forumlar yaratib, ularning o'rtasida muloqotni osonlashtirish.

5. Ota-onalarni bolaning rivojlanishini kuzatishga jalb qilish

- Portfel yuritish: Bolalarning portfellarini yuritishda ota-onalarni jalb qilish. Bu orqali ota-onalar bolaning yutuqlari va kamchiliklarini ko'rib, ularga yordam berishlari mumkin.

- Progress hisobotlari: Ota-onalarga muntazam ravishda bolaning akademik va ijtimoiy rivojlanishi haqida hisobotlar taqdim etish.

6. Ota-onalarni psixologik qo'llab-quvvatlash

- Psixologik maslahatlar: Ota-onalarga bolalarning yosh xususiyatlari, psixologik muammolari va ularni hal qilish usullari haqida maslahatlar berish.

- Treninglar va seminarlar: Ota-onalar uchun bolalar psixologiyasi, tarbiya usullari va ta'lim texnologiyalari bo'yicha treninglar va seminarlar tashkil etish.

7. Ota-onalarni rag'batlantirish va ularni qadrlash

- Rag'batlantirish choralari: Ota-onalarni faol ishtiroki uchun rag'batlantirish, ularni qadrlash va ularning hissasini yuqori baholash.

- Shukrona tadbirlari: Ota-onalarni faoliyati uchun minnatdorchilik bildirish maqsadida shukrona tadbirlari o'tkazish.

8. Ota-onalar bilan hamkorlikni baholash

- So'rovnomalar va fikr-mulohazalar: Ota-onalardan muntazam ravishda fikr-mulohazalar so'rash va ularning takliflarini inobatga olish.

- Hamkorlik samaradorligini baholash: Ota-onalar bilan hamkorlikning samaradorligini baholash va kerak bo'lsa, ushbu jarayonni takomillashtirish.

Bola tarbiyasida ota-ona va o'qituvchi o'zaro hamkorlik qilishi juda muhim. Chunki tarbiya faqatgina oilada yoki maktabda emas, balki ularning birgalikdagi sa'y-harakatlari natijasida shakllanadi. Bolaning axloqiy, ijtimoiy va ilmiy jihatdan rivojlanishi uchun ota-onalar va o'qituvchilar doimiy aloqada bo'lishlari, bir-birlarini qo'llab-quvvatlashlari lozim. Ota-ona va o'qituvchi hamkorligining asosiy jihatlari: O'qituvchilar ota-onalar bilan muntazam uchrashuvlar o'tkazib, bolaning rivojlanishi, xulq-atvori va o'qishdagi yutuqlari haqida ma'lumot berishlari kerak. Ota-onalar farzandining maktabdagi holati haqida xabardor bo'lishlari va kerak bo'lsa, qo'shimcha yordam berishlari lozim. Ota-ona va o'qituvchi bolaning axloqiy tarbiyasida bir xil tamoyillarga amal qilishlari lozim. Agar maktabda va uyda berilayotgan tarbiya qarama-qarshi bo'lsa, bola tartibsiz xulq ko'rsatishi yoki chalkash fikrlarga ega bo'lishi mumkin. Bola qaysi fan yoki faoliyatga qiziqayotgan bo'lsa, ota-ona va o'qituvchi bu yo'nalishda unga ko'maklashishi kerak. Iqtidorli bolalar qo'llab-quvvatlanishi, qiziqishlariga mos ravishda rivojlantirilishi lozim. Bolalar ko'pincha oilada yoki atrof-muhitda ko'rganlarini takrorlashadi, shuning uchun ota-onalar o'z xulq-

atvoriga e'tibor berishlari kerak. O'qituvchilar ham bolaga ijobiy ta'sir o'tkazadigan shaxs bo'lishlari, ularni yomon odatlardan himoya qilishlari zarur.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda ota-onalar bilan hamkorlikni chuqurroq tushunish va samarali tashkil etish uchun qo'shimcha ma'lumot va tavsiyalar keltiraman. Bu jarayonni yanada muvaffaqiyatli qilish uchun quyidagi jihatlarni hisobga olish kerak:

1. Ota-onalar bilan hamkorlikning maqsadi va ahamiyati

- Maqsad: Ota-onalarni ta'lim-tarbiya jarayoniga faol jalb qilish, bolaning rivojlanishiga yordam berish va ularning maktab hayotiga moslashishini osonlashtirish.

- Ahamiyati: Ota-onalar bilan yaqin aloqa bolaning ijtimoiy, psixologik va akademik rivojlanishini yaxshilaydi. Shuningdek, bu o'qituvchi va ota-onalar o'rtasida ishonch va hamjihatlikni mustahkamlaydi.

2. Ota-onalar bilan hamkorlikning asosiy shakllari

- Individual hamkorlik:

- Ota-onalar bilan shaxsiy uchrashuvlar o'tkazish (masalan, bolaning progressi yoki muammolari haqida suhbatlashish).

- Telefon orqali muloqot qilish yoki elektron pochta orqali xabarlashish.

- Guruhli hamkorlik:

- Ota-onalar yig'ilishlari (masalan, har chorakda bir marta o'tkaziladigan umumiy yig'ilishlar).

- Ota-onalar uchun seminarlar, treninglar yoki master-klasslar tashkil etish.

- Tadbirlar orqali hamkorlik:

- Ota-onalar ishtirokidagi kontsertlar, sport musobaqalari, loyihalar va boshqa maktab tadbirlari.

- Ota-onalar va bolalar uchun qo'shma mashg'ulotlar (masalan, qo'lda ishlash, loyihalar tayyorlash).

3. Ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish bosqichlari

- 1-bosqich: Aloqa o'rnatish

- Ota-onalar bilan birinchi uchrashuvda ularga sinf qoidalari, dastur maqsadlari va o'qituvchi talablari haqida ma'lumot berish.

- Ota-onalarning kontakt ma'lumotlarini to'plash va ular bilan muloqot usullarini kelishib olish.

- 2-bosqich: Ota-onalarni faollashtirish

- Ota-onalarni bolaning ta'lim jarayoniga jalb qilish (masalan, uy vazifalarini nazorat qilish, bolani kitob o'qishga undash).

- Ota-onalarni maktab tadbirlariga taklif qilish va ularni faol ishtirokini rag'batlantirish.

- 3-bosqich: Doimiy aloqa va baholash

- Ota-onalarga bolaning progressi haqida muntazam hisobotlar taqdim etish.

- Ota-onalarning fikr-mulohazalarini so'rash va ularni inobatga olish.

4. Ota-onalar bilan hamkorlikda qo'llaniladigan metodlar

- Portfel yuritish: Bolalarning portfellarini yuritishda ota-onalarni jalb qilish. Bu orqali ota-onalar bolaning yutuqlari va kamchiliklarini ko'rib, ularga yordam berishlari mumkin.

- Ota-onalar kuni: Ota-onalarni maktabga taklif qilib, ularga darslarni kuzatish, o'qituvchi va bolalar bilan suhbatlashish imkoniyatini yaratish.

- Onlayn platformalar: Ota-onalar uchun maxsus chat guruhlar, forumlar yaratib, ularning o'rtasida muloqotni osonlashtirish.

- Tarbiyaviy maslahatlar: Ota-onalarga bolalarni qanday tarbiyalash, ularning psixologik va ijtimoiy rivojlanishiga qanday yordam berish haqida maslahatlar berish.

5. Ota-onalar bilan hamkorlikda yuzaga keladigan muammolar va ularni bartaraf etish usullari

- Muammo 1: Ota-onalarning ishtirok etish istagi yo'qligi

- Yechim: Ota-onalarni rag'batlantirish, ularning ishtiroki uchun qulay sharoitlar yaratish (masalan, ish vaqtidan keyin yig'ilishlar o'tkazish).

- Muammo 2: Ota-onalar va o'qituvchi o'rtasida kelishmovchiliklar

- Yechim: Ochiq va samimiy muloqotni yo'lga qo'yish, ota-onalarning fikrlarini hurmat qilish.

- Muammo 3: Ota-onalarning ta'lim jarayoniga aralashuvi

- Yechim: Ota-onalarga o'qituvchining roli va ularning roli haqida tushuntirish, hamkorlikni to'g'ri yo'nalishda olib borish.

6. Ota-onalar bilan hamkorlikni rag'batlantirish usullari

- Minnatdorchilik bildirish: Ota-onalarning faoliyati uchun minnatdorchilik bildirish, ularni qadrlash.

Arab maqoli: "Bolaga bergan eng yaxshi meros – bu yaxshi tarbiya."

Bejizga aytishmagan, bola tarbiyasi oiladan boshlanadi, chunki oila – bu bolaning ilk maktabi, ota-ona esa uning birinchi ustozidir. Bolaning axloqi, odob-axloq normalariga munosabati, hayotga bo'lgan qarashlari avvalo oilada shakllanadi. Agar bola oilada mehr-muhabbat, hurmat va yaxshi odatlarni ko'rib o'ssa, u jamiyatda ham shunday inson bo'lib ulg'ayadi. "Inson tarbiyani yoshlikdan oladi, chiroy esa qarilikda ham qoladi," degan

mashhur hikmat ham bejiz emas. Shu sababli ota-onalar farzand tarbiyasiga alohida e'tibor berishlari va ularga nafaqat ilm, balki yaxshi odob va axloqni ham o'rgatishlari lozim.

Xulosa

Ota-ona va o'qituvchi hamkorligi bolaning har tomonlama sog'lom rivojlanishiga, bilim olishi va yaxshi tarbiya olishini ta'minlashga xizmat qiladi. Ushbu hamkorlik doimiy bo'lishi va bola manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan bo'lishi kerak. Ana shundagina bola yaxshi inson bo'lib voyaga yetadi va kelajakda jamiyatga foydali shaxsga aylanadi.

Chunki bola qanday tarbiya olsa, kelajakda shunday inson bo'lib yetishadi. Oilada berilgan tarbiya bolaning axloqi, odob-axloqi va dunyoqarashini shakllantiradi. Ota-ona va o'qituvchi o'zaro hamkorlik qilib, bolaga ilm bilan birga yaxshi tarbiya bersa, u nafaqat bilimli, balki jamiyatga foydali, mas'uliyatli inson bo'lib yetishadi. Shu bois, har bir ota-ona va pedagog bola tarbiyasiga jiddiy e'tibor qaratishi, unga nafaqat bilim, balki yaxshi fazilatlarni ham singdirishi lozim. Chunki yaxshi tarbiya – farzandga beriladigan eng qimmatli boylikdir.

ADABIYOTLAR:

1. Zafarov, A. (2022). "Tarbiyaviy ishlar: Ota-onalar bilan hamkorlik."
2. Yunusova, F. (2021). "Ota-onalar bilan psixologik hamkorlik."
3. Mirzaeva, T. (2020). "Ota-onalar bilan maqsadli pedagogik ishlar."
4. Xolmatova, D. (2019). "Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tarbiyasida ota-onalar ishtiroki."
5. Muxtorova, L. (2021). "Pedagogik hamkorlikni rivojlantirishning zamonaviy usullari."
6. Qodirov, N. (2019). "Boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasida ota-onalar bilan hamkorlikning ahamiyati."

7. Kurbanova, M. (2022). "Boshlang'ich sinfda ota-onalar bilan pedagogik ishlashning metodik asoslari."

8. Rahimov, U. (2021). "Ota-onalar bilan o'quv jarayonida hamkorlikni tashkil etish."

9. Shodiyeva, Z. (2020). "Boshlang'ich sinf o'quvchilariga oid pedagogik hamkorlikning rivoji."

10. Yusupova, A. (2020). "Pedagogik texnologiyalar va ota-onalar bilan hamkorlik."

11. Karimova, T. (2021). "Ota-onalar bilan psixologik yondoshuvlar."

Onlayn resurslar:

1. www.uzedu.uz - Ota-onalar bilan pedagogik va psixologik hamkorlik haqida maqolalar.

2. www.maktab.uz - Ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish haqida ilmiy maqolalar.

3. www.ilmiy.uz - Pedagogik va psixologik maslahatlar berish bo'yicha manbalar.

4. www.uzpsixologiya.uz - Psixologik maslahatlar va ota-onalar bilan aloqalar.

5. www.maktabpsixologiya.uz - Maktabda ota-onalar bilan ishlashning psixologik yondoshuvlar.

1. Pedagoglar.org

Boshlang'ich ta'lim metodikasi

Ota-onalar bilan hamkorlik metodlari

Ta'limda innovatsion yondashuvlar

2. Nauchniyimpuls.ru

Boshlang'ich sinf tarbiyasi asoslari

O'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik

Tarbiyaviy ishlar samaradorligini oshirish

3. In-academy.uz

Boshlang'ich sinflarda dars jarayonini tashkil etish

Oila va maktab hamkorligi

Tarbiyaviy jarayonni innovatsion boshqarish

4. Cyberleninka.ru

Ota-onalar va maktab o'rtasidagi kommunikatsiya

Ta'limda pedagogik yondashuvlar

Boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlash usullari

5. Scholar.kokanduni.uz

Mahalla va maktab hamkorligi